

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Set og tænkt under den store Krig (1)

Citation: Larsen, Karl: "Set og tænkt under den store Krig", i Larsen, Karl: *Set og tænkt under den store Krig*, Erslev & Hasselbalchs Forlag, Schetelig's Boghandel, 1915, s. 47.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_20-shoot-idm140618749103408/facsimile.pdf (tilgået 20. oktober 2021)

Anvendt udgave: Set og tænkt under den store Krig

Stands- og Kastevæsen. »Uden Overdrivelse«, hedder det hos Rohrbach, »kan man sige, at paa Trods af de mange store Ord, som lyder nu til Dags om tysk Væsen, dets Ret og Værdighed, sigter den almindelige Tyskers Selvfølelse først og fremmest paa hans Klasse eller Kaste, hans Stand eller Fag, kort og godt paa en eller anden Gruppe indenfor den folkelige Helhed og først derefter paa den nationale Idé i sit fulde Værdiindhold. Saa længe den ene Tysker kan anse den anden for noget ringere, fordi han kun har en mindre Titel, som Student ikke bær de kulørte Baand, overhovedet ikke besidder »Kvalifikation«, saa længe har al national Tale kun et meget betinget Værd.«

Med den snævre Stands- og Kastefølelse følger en beklagelig Tendens mod Skematisme i Opfattelse og Domme, Gennemsnitstyskeren bliver tilbøjelig til at sove aandeligt ind i sin Stands eller Klasses almindelige Skøn, og »Princippet om ethvert tænkende Enkeltvæsens sædelige Uafhængighed« kommer i Fare.

Efter 1870 er Tyskerne skredet mægtigt fremad paa det materielle Omraade og i tiltagende Progression. Tallene for Rigets samlede Ind- og Udførsel var, efter Rohrbachs Angivelse, i 1880 5,81 Milliarder Mrk., i 1902 10,92, i 1907 17,01, i 1913 22,5 Milliarder. En Sammenligning med andre Nationer viser, at Tysklands samlede Handel ved det nye Aarhundredes Begyndelse stod omtrent i Klasse med Franskmændenes og Amerikanernes overfor Englænderne, hvis

Handel overgik den tyske med godt 60, den franske og amerikanske med godt 90 Procent. Men i 1912 overtræffer den engelske Handel den franske med 100 Procent, den amerikanske med 70 Procent, men den tyske kun med omtrent 35 Procent.

Og til denne Udvikling af Handelen svarer en lignende Marsch fremad indenfor Kul-, Jern- og al anden Industri, Jernbane-, Post- og Telegrafvæsen, Bankvirksomhed o. s. fr. Vurderingen af et Folks Formue hører i Følge Rohrbach »til de vanskeligste, der gives, og er altid usikker«. Men desuagtet turde man være berettiget til at hævde, at de sidste Aars Undersøgelser har gendrevet den gamle Tro om Tyskernes Fattigdom i Sammenligning med Fransk-mænd og Englændere. Fra 1900 til 1908 tiltog Sparekassernes Tilgodehavende fra 8,9 til 14,6 Milliarder, og for Øjeblikket er de 18 Milliarder; 1895 var den Formue, der i Prøjsen var ansat til »Ergänzungssteuer« ca. 64, i Skatteperioden 1911—13 ca. 104 Milliarder. Samtidig er Antallet af dem, der var pligtige til at svare denne Skat steget med over 50 Procent, medens Befolkningstallet kun er steget med ca. 29. Ogsaa herigennem ses altsaa, at Nationalformuen vokser hurtigere end Folketallet... 1913 med et samlet Tal af 22,5 Milliarder har allerede bragt os paa det Trin, som England kun 5 Aar tidligere stod paa.«